

## Het oude Buitengasthuis (Pesthuis) te Amsterdam.

Een groote zaal, waar bij bijzondere gelegenheden een groot aantal patiënten vereenigd kon worden, ontbrak geheel. Op St. Nicolaas-avond en met Kerstmis werd de mannenziekenzaal tot feestzaal gepromoveerd.

Evenzoo had „de Kerk” een dubbele bestemming. Door-de-week werd zij namelijk gebruikt als opnemingszaal, waarvan de aanwezigheid van een afgeschoten kamertje voor oog-onderzoek nog getuigt.

Ook de apotheek, de bad-gelegenheden en de keuken met haar geweldige, ouderwetsche schoorsteenen, kookpotten en fornuis doen in hun verworpen toestand heele verhalen van hoe behelpen hier in de latere jaren het parool was.

En zoo staat het oude Pesthuis thans op den moker van den slooper te wachten.

Een bewaarder houdt daags de wacht, dat ongenooden niet tot het ontredderde gebouw doordringen.

Veel pogingen worden daartoe trouwens niet gedaan.

Een enkele maal knarst het ijzeren hek nog wel eens op zijn verroeste hengsels en wordt de primitieve beltrekker in beweging gebracht. Het is wanneer een schilder er de lucht van heeft gekregen, dat in de zeldzaam mooie wildernissen, die ééns tuinen heetten, zoo heerlijke studies zijn te maken.

De aanwezigheid van een aantal aangelegde en half afgewerkte doekjes in de kamer van den bewaarder bewijst, dat dezulken niet tevergeefs aanschellen.

Maar overigens staat het huis er eenzaam en verlaten, onopgemerkt door wie er op een afstand langs gaan; der straatjeugd tot mikpunt van baldadigheden; den ratten tot een aangenaam verblijf!

*Amsterdam*, April 1900.

### NASCHRIFT.

Tusschen het schrijven en het afdrukken van dit artikel is het Pesthuis-raadsel ten slotte dan toch opgelost.

Of opgelost is eigenlijk te veel gezegd.

Want al is het op dit oogenblik een publiek geheim, dat dezer dagen in besloten Raadszitting voorloopig fiat is gegeven op een voorstel van het

Dagelijksch Bestuur van Amsterdam om aan het Rijk kosteloos het oude Buitengasthuis met eenige aangrenzende gronden aan de Constantijn Huygensstraat af te staan, ten einde den Minister van Binnenlandsche Zaken in de gelegenheid te stellen om aan de Tweede Kamer aannemelijke voorstellen te doen met betrekking tot de overbrenging van 's Rijks Ethnographisch Museum naar Amsterdam, — onherroepelijk is deze nog nader te bekrachtigen beslissing nog allerminst geworden.

En zoo lang zij dat niet is, kan eenig voorbehoud niet schaden. Inzonderheid bij deze aangelegenheid, die weder heeft bewezen *qu'il y a des accommodations*, zoo dan al niet met den hemel dan toch met den Amsterdamschen Raad.

Want den 8<sup>en</sup> Augustus van het vorige jaar stelden Burgemeester en Wethouders den Raad voor om het voormalige Buitengasthuis te doen sloopen met verkoop van den daarvan afkomstigen afbraak, „aangezien de toestand van dat gebouw van zoodanigen aard is, dat hij onhoudbaar wordt en het een toevluchtsoord geworden is voor ratten.”

In geen der 43 Raadsleden kwam het blijkbaar op om zich tegen dit voorstel te verklaren. Slechts een hunner vroeg, min of meer bezorgd, of B. en W. maatregelen zouden weten te nemen om te voorkomen, dat de ratten, bij afbraak van het gebouw, een invasie zouden doen in het nabij gelegen Wilhelmina-Gasthuis. Waarop Wethouder dr. Bloeker plechtiglijk, onder hilariteit van den Raad, verklaarde, „dat die ratten een voorwerp van aanhoudende zorg van Burgemeester en Wethouders uitmaken.”

Bij acclamatie werd daarop het oude Pesthuis den sloopers-moker toegewezen.

En zóó onverzettelijk bleek 's Raads en des Dagelijksch Bestuurs overtuiging, dat het oude gebouw behoorde te worden geslecht, dat klinkend protest in de bladen van de zijde van bouwkunstenaars, individueel en in genootschappen vereenigd, tegen deze „daad van vandalisme,” zooals de voorgenomen afbraak werd geheeten, ja zelfs een in den vorm tot de Vroedschap gericht vertoog door het bestuur van *Architectura et Amicitia* om het sloopings-besluit voorloopig in te trekken en een onderzoek uit te lokken naar de bouwvalligheid van het gebouw, niet vermocht de heeren van het Princenhof te vermurwen, zoodat het Raadsbesluit gehandhaafd bleef, alweêr met algemeene stemmen.

Maar niettemin werd de reeds uitgeschreven sloopings-besteding verdaagd. De maanden verstreken. Tot nu de tijding komt, waarvan hierboven melding werd gemaakt.

Van hoe men het met de „voorwerpen van de aanhoudende zorg van Burgemeester en Wethouders,” denkt aan te leggen, spreekt zij niet.

*Amsterdam*, Mei 1901.